

การวิเคราะห์หัวข้อข่าวสรรพากร: มิติอภิหน้าที่*

Revenue News Headlines Analysis: Metafunction Dimension

วิชชกานต์ เมธาวิริยะกุล¹, เพ็ญนภา คล้ายสิงห์โต², ศิระวัษฐ์ กาวิละนันท์³

Witchatkarn Maythawiriyakul¹, Phennapha Klaisingto², Siravast Kavilanan³

Received: 11 May 2020

Revised: 16 July 2020

Accepted: 17 August 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาภาษาในมิติอภิหน้าที่ของภาษาที่ปรากฏในหัวข้อข่าวสรรพากรไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระบบใจความหลัก ระบบประโยคตามมาลา และระบบความสัมพันธ์ระหว่างนามกับกริยาในหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทย จำนวน 21 ฉบับ ในระหว่างปี พ.ศ. 2553-2562 จำนวน 2,173 หัวข้อข่าว แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาคือ ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ ได้แก่ หน้าที่ด้านสื่อความคิด หน้าที่ปฏิสัมพันธ์ และหน้าที่ในตัวเอง

ผลการศึกษาพบว่า ประเภทใจความหลักที่พบมากที่สุดคือ ใจความหลักแสดงเรื่อง รองลงมาคือใจความหลักแสดงปฏิสัมพันธ์ แต่ไม่พบใจความหลักแสดงตัวเอง ส่วนประเภทของประโยคตามมาลาที่พบมากที่สุดคือ ประโยคบอกเล่า รองลงมาคือ ประโยคคำสั่ง และประโยคคำถาม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างนามกับกริยาที่พบมากที่สุดคือ กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ รองลงมาคือ กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด กระบวนการที่สื่อพฤติกรรมทั้งทางกายและจิตใจ กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก กระบวนการที่สื่อการมีอยู่หรือเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ ตามลำดับ ดังนั้นลักษณะเด่นของหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทยสามารถสรุปได้เป็นโครงสร้างที่ประกอบไปด้วยใจความหลักแสดงเรื่อง ในรูปประโยคบอกเล่า และกระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ

คำสำคัญ: วิเคราะห์, ข่าว, สรรพากร, อภิหน้าที่

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาทฤษฎีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

¹ นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, เจ้าพนักงานสรรพากรชำนาญงาน สำนักงานสรรพากรพื้นที่พะเยา กรมสรรพากร E-mail: witchatkarn.ma@rd.go.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

³ อาจารย์ ดร. ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

¹ Ph.D. Student in Applied Linguistics, School of Liberal Arts, University of Phayao; Revenue Officer, Experienced Level, Phayao Area Revenue Office, The Revenue Department, E-mail: witchatkarn.ma@rd.go.th

² Assistant Professor, Ph.D., School of Liberal Arts, University of Phayao

³ Lecturer, Ph.D., School of Liberal Arts, University of Phayao

Abstract

This paper studied the metafunction dimension of the language that appeared in the Thai Revenue news headlines. The objective of this research was to study the metafunction in order to analyze the system of Theme, Mood, and Transitivity. The sample consisted of 2,173 Revenue news headlines in 21 Thai newspapers between 2010 and 2019. Systemic Functional Grammar in terms of the ideational metafunction, the interpersonal metafunction, and the textual metafunction was applied in data analysis of this research.

The results of the research revealed that in the system of Theme, the topical theme was the most selected theme used in the texts followed by the interpersonal theme, but the textual theme was not found in the texts. Regarding the system of Mood, the declarative sentences occurred at the highest rate followed by imperative sentences and interrogative sentences respectively. For the system of Transitivity, the material process was the most frequently selected followed by the verbal process, behavioral process, mental process, existential process, and relational process respectively. Therefore, the main features of the Revenue news headlines in Thai newspapers can be summarized as a structure consisting of the topical theme in the declarative sentences and the material process.

Keywords: Analysis, news, revenue, metafunction

บทนำ

ข่าวในหนังสือพิมพ์มีได้นำเสนอเฉพาะความจริงหรือข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ยังนำเสนอความคิดและความเชื่อที่จะส่งผลกระทบต่อรับรู้ของผู้อ่านในสังคมด้วย พาดหัวข่าวหรือหัวข้อข่าว เป็นองค์ประกอบของข่าวที่มีความคิดและความเชื่อแฝงอยู่มากที่สุด เพราะผู้ผลิตข่าวสามารถเลือกใช้ภาษาได้ตามมุมมองที่ตนต้องการ และแทรกความคิดเห็น ทศนคติที่มีต่อเหตุการณ์ในข่าวได้มากที่สุด ทำให้พาดหัวข่าวหรือหัวข้อข่าวเป็นส่วนที่จะสะท้อนให้เห็นชุดความคิดที่จะนำไปสู่อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ได้มากกว่าส่วนอื่นของข่าว (Van Dijk, 1988; Fowler, 1991 อ้างใน เพ็ญนภา คล้ายสิงห์โต, 2554)

กรมสรรพากร เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจหลักและ

หน้าที่ ที่สำคัญคือเป็นเสาหลักในการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นรายได้ให้รัฐบาลนำไปใช้ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้เจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรมสรรพากรยังพบปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการเสียภาษีให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และยังมีความคิด ความเชื่อที่ไม่ดีหรือเป็นแง่ลบและมีอคติต่อการเสียภาษีให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของประชาชนคนไทยตามรัฐธรรมนูญ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการนำเสนอข่าวสรรพากรของหนังสือพิมพ์เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลทำให้ประชาชนมีความคิด ความเชื่อที่ไม่ดีหรือเป็นแง่ลบและมีอคติต่อการทำหน้าที่สำคัญของคนไทย นั่นคือการเสียภาษีให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนด ตัวอย่างของหัวข้อข่าวที่

หนังสือพิมพ์นำเสนอเกี่ยวกับสรรพากร ปรากฏดังนี้

สรรพากรจ่อรีดภาษีย้อนหลัง 10 ปี
(ฐานเศรษฐกิจ 7 ส.ค. 54)

สรรพากรขู่ฟันธุรกิจเสี่ยงภาษี (คม
ชัด ลึก 11 ก.ค. 55)

สรรพากรไล่บี้อัดภาษีค่าของเก่า-เช่า
พระเครื่อง (ไทยโพสต์ 23 ต.ค. 55)

ติดเรดาร์ถอนขนห่านอาชีพอิสระ
สรรพากรไล่บี้แพทย์ยันแผงลอย (ฐานเศรษฐกิจ
22 ธ.ค. 56)

สรรพากรจัดหนักรีดภาษี (M2F 30
ก.ค. 57)

กวดวิชาโร่แร่เจอสรรพากรถอนขน
สำคัญความสุขไม่ทันไรร้องจ๊าก คาดบีมรายได้เข้า
รัฐนับพันล้าน ไทยรัฐ (17 ธ.ค. 57)

สรรพากรจ่อรีดภาษีค่าสอนพิเศษ
อ.มหา'ลัยรัฐ (ประชาชาติธุรกิจ 18 พ.ค. 58)

สรรพากรขู่เชือด ศิลปินวีวีสินค้า
(เดลินิวส์ 26 พ.ค. 61)

จากหัวข้อข้างดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอข่าวสรรพากรในแง่ลบ โดยมีการใช้คำหรือกลุ่มคำ เช่น ถอนขนห่าน ไล่บี้ จ่อรีด ขู่เชือด ขู่ฟัน จ่อรีด จัดหนักรีด เป็นต้น และหนังสือพิมพ์ได้มีการผลิตคำดังกล่าวซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนทำให้ประชาชนผู้อ่านมีความคิด ความเชื่อที่ไม่ถูกต้องและไม่ดีต่อการเสียภาษีและต่อกรมสรรพากร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาษาในมิติด้านอภินิหัต (Metafunction) ของภาษาที่ปรากฏในหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทยตามทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ

การวิเคราะห์หัวข้อข่าวสรรพากรตามทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ

ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ หรือ ไวยากรณ์ระบบและหน้าที่ (Systemic Functional Grammar หรือ Systemic Functional Linguistics เรียกโดยย่อว่า SFG หรือ SFL) ของ Michael Alexander Kirkwood Halliday (ค.ศ. 1925-2018) นักภาษาศาสตร์แห่งสำนักลอนดอน (London School of Linguistics) ได้รับอิทธิพลมาจาก John Rupert Firth (ค.ศ. 1890-1960) จัดเป็นไวยากรณ์ตามแนวทางที่นิยม (Functionalism) มองภาษาเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (Societal phenomenon) กล่าวคือภาษา/ตัวบท/อนุพากย์ (Clause) มีหน้าที่ทางสังคมหรือมีอภินิหัต (Metafunction) 3 ประการ (Halliday and Matthiessen, 2004 pp.29-30, 64-303, 2014 pp.30-31, 88-356; ธีรพร พานโพธิ์ทอง, 2556 หน้า 66-79; จันทิมา อังคพณชกิจ, 2561 หน้า 68-69, 114-117; วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2562 หน้า 173, 188-193) ดังนี้

1. หน้าที่ด้านสื่อความคิด หรือหน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด (Ideational metafunction) เป็นการกล่าวถึงหน้าที่ของภาษาในการเป็นตัวแทน (Clause as representation) เป็นอภินิหัตที่แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตตัวบท (ผู้ส่งสาร/ผู้พูด/ผู้เขียน) ต้องมีหรือต้องอาศัยชุดความรู้ ความคิด ประสบการณ์อะไรบ้าง กล่าวคือตัวบทที่ทำหน้าที่สื่อความคิดจะถ่ายทอดเนื้อหาสาระและความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ประสบการณ์ของผู้ผลิตตัวบทออกไปด้วย ดังนั้นจึงเป็นส่วนที่มีความหมายมากและซับซ้อนที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วยประสบการณ์ (Experiential) และตรรกะ (Logical) จึงเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงตรรกะ (Logical relation) ในภาษา

ระบบไวยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ด้านสื่อความคิด คือ ระบบชนิดกระบวนการ

(TRANSITIVITY หรือ Process type) ได้แก่ กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ (Material) กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก (Mental) กระบวนการที่สื่อพฤติกรรมทั้งทางกายและจิตใจ (Behavioral) กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด (Verbal) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational) และ กระบวนการที่สื่อการมีอยู่หรือเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Existential)

2. หน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ หรือหน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction) เป็นการกล่าวถึงหน้าที่ของภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Clause as exchange) เป็นนิทัศน์หน้าที่เกี่ยวกับรูปแบบการปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษา เพื่อทำหน้าที่ของภาษาในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ทางสังคม ลักษณะและความรู้สึกส่วนบุคคล รวมไปถึงวัฒนธรรม กล่าวคือนิทัศน์หน้าที่ที่แสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด (ผู้ส่งสาร/ผู้เขียน) กับผู้ฟัง (ผู้รับสาร/ผู้อ่าน) ผู้พูดจะอาศัยตัวบทเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตนกับตัวบท (หรือเรื่องที่ต้องการจะสื่อ) ที่จะแสดงออกถึงส่วนที่เป็นภายในและภายนอกของบุคคล ผู้พูดจะแสดงความเห็นหรือทัศนคติต่อผู้อื่น เช่น ทักทาย ถามตอบ อนุญาต ขอร้อง สงสัย แสดงความไวใจ เป็นต้น ระบบไวยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ คือ ระบบประโยคตามมาลา (MOOD) ได้แก่ ประโยคบอกเล่า (Declarative) ประโยคคำสั่ง (Imperative) และประโยคคำถาม (Interrogative)

3. หน้าที่ด้านตัวบท หรือหน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ (Textual metafunction) เป็นการกล่าวถึงหน้าที่ของภาษาในการเป็นข้อความหรือข่าวสาร (Clause as message) เป็นนิทัศน์หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับตัวบทหรือข้อความในบริบทสถานการณ์ (Texture in real contexts of situ-

ation) กล่าวคือนิทัศน์หน้าที่ของภาษาในการเรียบเรียงองค์ประกอบในตัวบทเพื่อสร้างสาร และเพื่อแสดงให้เห็นระบบทางภาษาที่ทำให้ถ้อยคำเรียบเรียงอยู่ในตัวบทอย่างมีตรรกะ (Logical) ทำให้ตัวบทมีความเป็นข้อความ (Discourse) ทำให้ตัวบทสัมพันธ์กับบริบทที่สื่อสารได้อย่างมีเหตุมีผล กล่าวคือนิทัศน์ทั้งหมดสื่อสารเป็นเรื่องเดียวกัน (Unity) และทำให้ตัวบทสัมพันธ์กับบริบท

ระบบไวยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ด้านตัวบท คือ ระบบของใจความหลัก (THEME) ประกอบไปด้วยใจความหลัก (Theme) และใจความรอง (Rheme) เมื่อพิจารณารูปภาษาและหน้าที่ของใจความหลัก สามารถจำแนกใจความหลักได้ 3 ประเภท ได้แก่ ใจความหลักแสดงเรื่อง (Topical theme) สอดคล้องกับหน้าที่ด้านความคิด (Ideational metafunction) ใจความหลักแสดงตัวบท (Textual theme) สอดคล้องกับหน้าที่ด้านตัวบท (Textual metafunction) และใจความหลักแสดงปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal theme) สอดคล้องกับหน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction)

ใจความหลักอาจจะเกิดขึ้นซ้อนกันได้ หรืออาจจะเกิดเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้พูดว่าต้องการสร้างทางเลือกในการผลิตข้อความสื่อไปยังผู้ร่วมสื่อสารของตนในลักษณะใด ใจความหลักที่เกิดซ้อนกัน เรียกว่า ใจความหลักซ้อน (Multiple themes) หรือโซนใจความหลัก (Theme zone)

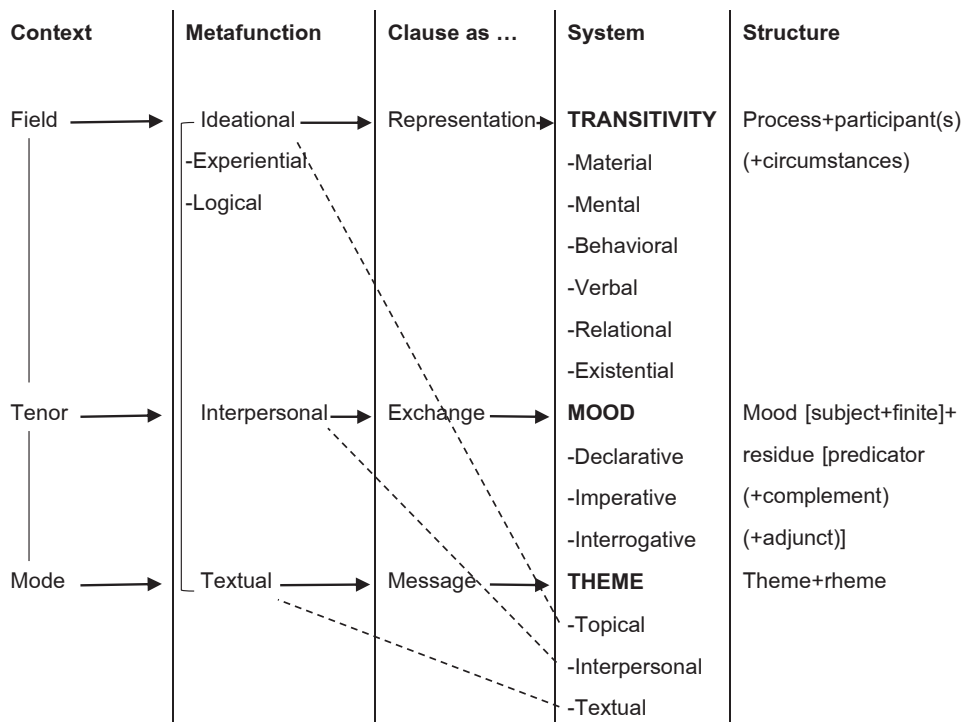
จากงานวิจัยของ Pattama Patpong. (2009) เรื่อง Thai persuasive discourse: a systemic functional approach to an analysis of amulet advertisements และงานของ พรวิภา ไชยสมคุณ (2560) เรื่องการวิเคราะห์โฆษณาประเภทเรื่องเล่าของสินค้าเพื่อสุขภาพ พบว่าประเภทของใจความหลักที่พบมากที่สุดคือ ใจความหลักแสดง

เรื่อง ส่วนประเภทของประโยคตามมาลาที่พบมากที่สุดคือ ประโยคบอกเล่า และความสัมพันธ์ระหว่างนามกับกริยาที่พบมากที่สุดคือ คำกริยาแสดงการกระทำ

ข่าวสรรพากรเป็นข่าวประเภทหนึ่งที่น่าจะสะท้อนความคิด ความเชื่อของคนในสังคมเกี่ยวกับการเสียภาษีหรือกรมสรรพากร เนื่องจากการนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านการประกอบสร้างที่ไม่ได้นำเสนอเฉพาะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ยังแฝงไปด้วยความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นลงไปด้วย บทความนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาหัวข้อข่าวสรรพากรเนื่องจากพาดหัวข่าวหรือหัวข้อข่าวเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด และเด่นที่สุดในโครงสร้างข่าว ซึ่ง

ทำหน้าที่เป็นใจความหลักของเนื้อหาข่าวทั้งหมด นักข่าวจะดึงประเด็นที่สำคัญที่สุดในข่าวมาสรุปเป็นใจความหลักให้ผู้อ่านได้ทราบข่าวนำเสนอข้อมูลอะไรบ้าง อีกทั้งหัวข้อข่าวมีได้นำเสนออย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง แต่ยังมีการเพิ่มสีสัน มุมมอง และทัศนคติของผู้เขียน เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้ผู้อ่าน ที่สำคัญภาษาในหัวข้อข่าวเป็นสิ่งที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์จดจำมากที่สุด และสิ่งที่จดจำได้มากที่สุดนั้นก็จะเป็นสิ่งที่ปลูกฝังความคิด ความเชื่อของผู้อ่านอย่างไม่รู้ตัว (เพ็ญนภา คล้ายสิงห์โต, 2554)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงขอสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (Research framework)

ดัดแปลงจาก Halliday and Matthiessen (2004 pp.20, 61; 2014 pp.20-21)

และจันทิมา อังคพณิชกิจ (2561 หน้า 68-69, 117)

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาภาษาในมิติด้านอภิหน้าที่ (Metafunction) ของภาษาที่ปรากฏในหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทย

วิธีการศึกษา

บทความนี้ศึกษาภาษาในมิติด้านอภิหน้าที่ (Metafunction) ของภาษาที่ปรากฏใน

หัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทย ในประเด็นของการจัดเก็บและคืนภาษีเท่านั้น โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล: ข้อมูลหัวข้อข่าวสรรพากรเก็บรวบรวมจากหนังสือพิมพ์ไทย จำนวน 21 ฉบับ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2553 ถึง 2562 จำนวนทั้งหมด 2,173 หัวข้อข่าว รายละเอียดปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	หนังสือพิมพ์	จำนวนหัวข้อข่าว	ร้อยละ
1	M2F	35	1.61
2	กรุงเทพธุรกิจ	179	8.24
3	ข่าวสด	155	7.13
4	ข่าวหุ้น	100	4.60
5	คม ชัด ลึก	109	5.02
6	ฐานเศรษฐกิจ	82	3.77
7	เดลินิวส์	128	5.89
8	ไทยโพสต์	201	9.25
9	ไทยรัฐ	162	7.46
10	แนวหน้า	192	8.84
11	บางกอกทูเดย์	13	0.60
12	บ้านเมือง	66	3.04
13	ประชาชาติธุรกิจ	105	4.83
14	ผู้จัดการรายวัน 360 องศา	92	4.23
15	พิมพ์ไทย	43	1.98
16	โพสต์ทูเดย์	240	11.04
17	มติชน	150	6.90
18	มติชนสุดสัปดาห์	21	0.97
19	โลกวันนี้	26	1.20
20	สยามธุรกิจ	21	0.97
21	สยามรัฐ	53	2.44
รวม		2173	100.00

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล: วิเคราะห์แต่ละหัวข้อข่าวตามทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ (Systemic Functional Grammar) ในมิติด้านหน้าที่ (Metafunction) ของภาษาที่ปรากฏในหัวข้อข่าวสารภาพในหนังสือพิมพ์ไทย โดยใช้ระบบไวยากรณ์ (System) ดังนี้

2.1 ใช้ระบบไวยากรณ์ TRANSITIVITY หรือ Process type ในการวิเคราะห์หน้าที่สื่อความคิด (Ideational metafunction)

2.2 ใช้ระบบไวยากรณ์ MOOD ในการวิเคราะห์หน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction)

2.3 ใช้ระบบไวยากรณ์ THEME ในการวิเคราะห์หน้าที่ด้านตัวบท (Textual metafunction)

ผลการศึกษา

การศึกษาภาษาในมิติด้านหน้าที่ (Metafunction) ของภาษา 3 ประการ ได้แก่ หน้าที่สื่อความคิด (Ideational metafunction) หน้าที่ปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction) และหน้าที่ในตัวบท (Textual metafunction) ที่ปรากฏในหัวข้อข่าวสารภาพไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระบบใจความหลัก (THEME) ระบบประโยคตามมาลา (MOOD) และระบบความสัมพันธ์ระหว่างนามกับกริยา (TRANSITIVITY หรือ Process type) ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. หน้าที่ด้านตัวบท (Textual metafunction) ระบบไวยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ THEME ผลการวิเคราะห์และจัดประเภทใจความหลักของหัวข้อข่าวสารภาพในหนังสือพิมพ์ไทย ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 2 ความถี่การปรากฏของใจความหลักในหัวข้อข่าวสารภาพ

ประเภทของใจความหลัก	จำนวน	ร้อยละ
แสดงเรื่อง (Topical theme)	2159	99.36
- ปรากฏประธาน	1765	81.22
- ไม่ปรากฏประธาน	394	18.13
แสดงตัวบท (Textual theme)	0	-
แสดงปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal theme)	14	0.64
รวม	2173	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าใจความหลัก (Theme) ที่พบมากที่สุด ในหัวข้อข่าวสารภาพในหนังสือพิมพ์ไทย คือ ใจความหลักแสดงเรื่อง (Topical theme) จำนวน 2,159 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 99.36 ซึ่งประกอบไปด้วย

หัวข้อข่าวที่ปรากฏประธาน จำนวน 1,765 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 81.22 และหัวข้อข่าวที่ไม่ปรากฏประธาน จำนวน 394 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 18.13 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด

ตัวอย่างใจความหลักแสดงเรื่อง (ปรากฏประธาน หรือประธานเป็นใจความหลัก)

ใจความหลัก (ประธาน)	ใจความรอง	
สรรพากร	จัดการยื่นภาษี	(M2F 21 ก.ย. 55)
สรรพากร	สแกนรูดภาษีเพิ่ม	(เดลินิวส์ 17 เม.ย. 57)
คลัง	จัดสรรพากรรูดภาษีอีคอมเมิร์ซ	(ไทยโพสต์ 3 ก.ค. 60)
คำออนไลน์นอกกรอบ	อ่วมสรรพากรลุยแก้กม.รูดภาษี	(ไทยโพสต์ 6 เม.ย. 61)
ปลัดคลัง	ปฎิเสธสรรพากรเร่งรูดภาษีแข่งงบสมดุล	(ข่าวหุ้น 19 ส.ค. 59)

ตัวอย่างใจความหลักแสดงเรื่อง (ไม่ปรากฏประธาน หรือละผู้กระทำในประโยค)

ประธาน	ใจความหลัก	ใจความรอง
(สรรพากร)	มีนช.ร.	มีบ้านหรือรถแพงสรรพากรจ่อเรียกภาษีได้-ภาษี (โลกวันนี้ 18 เม.ย. 57)
(รมช.คลัง)	สั่งสรรพากร	ศึกษารายละเอียดรูดภาษี ร.ร.กวดวิชา (สยามธุรกิจ 12 ม.ค. 54)
(กรมสรรพากร)	ติดเรดาร์	ถอนขนห่านอาชีพอิสระ สรรพากรไล่บี้แพทย์ยันแผงลอย (ฐานเศรษฐกิจ 22 ธ.ค. 56)
(ปลัดกระทรวงการคลัง)	จัดสรรพากร	เก็บภาษีนิติบุคคล (M2F 8 ธ.ค. 58)
(ปลัดกระทรวงการคลัง)	ปฎิเสธสรรพากร	รูดภาษี-ลุ้นแตะ 2 ล้านล. (ข่าวสด 29 ก.ค. 54)

ส่วนใจความหลักแสดงตัวบท (Textual theme) ไม่พบในหัวข้อข่าวสรรพากรแต่อย่างใด เนื่องจากหัวข้อข่าวสรรพากรเป็นประโยคใจความเดียว หรือประโยคสองใจความ จึงไม่มีคำสันธาน หรือคำบุพบทในใจความหลักของประโยค

ใจความหลักแสดงปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal theme) พบในหัวข้อข่าวสรรพากร จำนวน 14 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 0.64 ของข่าวทั้งหมด ตัวอย่างของใจความหลักแสดงปฏิสัมพันธ์ ปรากฏดังนี้

ใจความหลัก	ใจความรอง
ขวัญผวา	สรรพากรรูดเป้า (ไทยรัฐ 26 มี.ค. 58)
น้ำตาจิไหล	“สรรพากรออนไลน์” พัฒนาซอฟต์แวร์เสียภาษีแสนง่าย (ไทยรัฐ 8 ต.ค. 58)
ไชโย!	สรรพากรยันไม่ขึ้นภาษีแวต (ไทยรัฐ 20 มี.ค. 56)
ผวา!	สรรพากรสแกนยับ...ขอเคลมภาษี (ฐานเศรษฐกิจ 27 ม.ค. 62)
เฮลั่น!	ลดหย่อนภาษีตัวแทนเพิ่มสรรพากรไฟเขียว3แนวทางรูปแบบธุรกิจ (บ้านเมือง 10 มิ.ย. 57)

ในการศึกษาหน้าที่ด้านตัวบทโดยการวิเคราะห์ระบบใจความหลักพบว่า ใจความหลักที่พบมากที่สุดหัวข้อข่าวสรรพากรคือ ใจความหลักแสดงเรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นหน้าที่ทางความคิดของหนังสือพิมพ์ที่ตอกย้ำความคิดด้านลบต่อสรรพากรและการเสียภาษี

2. หน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction) ระบบไวยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ MOOD ได้แก่ ประโยคบอกเล่า (Declarative) ประโยคคำสั่ง (Imperative) และประโยคคำถาม (Interrogative) แต่ในการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาหน่วยต่างๆ ในประโยคตามแนวคิดหน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีหน่วยแสดงกาล (Finite) ผลการวิเคราะห์และจัดประเภทประโยคตามมอลา (Mood) ของหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทย ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3 ความถี่การปรากฏของประโยคตามมาลาในหัวข้อสรรพากร

ประเภทของประโยคตามมาลา (Mood)	จำนวน	ร้อยละ
ประโยคบอกเล่า (Declarative)	2057	94.66
- ไม่ปฏิเสธ	1935	89.05
- ปฏิเสธ	122	5.61
ประโยคคำสั่ง (Imperative)	113	5.20
ประโยคคำถาม (Interrogative)	3	0.14
รวม	2173	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าประโยคตามมาลา (Mood) ที่พบมากที่สุด หัวข้อสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทย คือ ประโยคบอกเล่า (Declarative) จำนวน 2,057 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 94.66 ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อที่

ไม่ปฏิเสธ จำนวน 1,935 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 89.05 และหัวข้อที่ปฏิเสธ จำนวน 122 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 5.61 ของหัวข้อทั้งหมดปรากฏดังนี้

ตัวอย่างประโยคบอกเล่า (ไม่ปฏิเสธ)

สรรพากรขยายฐานภาษีหวังบิ๊รายได้เข้ารัฐเพิ่ม
สรรพากรถอนหนังสือ เขย่ามายา ดารา-ภาษี "ไม่หนีค่ะ"
สรรพากรจ่อฟัน 17 บริษัทร่วมโกงภาษีข้าว
สรรพากรชูฟ้อฟันพ่อค้าห่วย
สรรพากรมาแล้ว! "เฟซบุ๊ก-กูเกิล-ไลน์" ต้องเสียภาษี
สรรพากรแก้กฎหมาย รีดอากรแสตมป์สลากฯ
คอห่วยเตรียมทำใจสรรพากรขยับรีดภาษีคนถูกรางวัล

(แนวหน้า 3 ก.ย. 53)
(M2F 29 ส.ค. 55)
(ฐานเศรษฐกิจ 23 ม.ค. 57)
(ไทยรัฐ 12 มิ.ย. 58)
(ไทยรัฐ 17 เม.ย. 60)
(ไทยโพสต์ 21 เม.ย. 61)
(M2F 15 มิ.ย. 61)

ตัวอย่างประโยคบอกเล่า (ปฏิเสธ)

สรรพากรกัดฟันไม่ขึ้นแวต-ลุ้นรีดภาษีแตะ 3 ล้านล.
สรรพากรยังไม่เรียกตราสอบเพิ่ม
'เอ'ไม่หวั่นสรรพากรเชื่อเด็กเสียภาษีถูกต้อง
สรรพากรไม่ขึ้นภาษีแวต
สรรพากรชี้รีดภาษีมรดก ไม่กระทบคนรายได้น้อย
สรรพากรยืนยันไม่บังคับคืนภาษีผ่านพร้อมเพย์
สรรพากรปิดไม่มียกยอภาษีรีด

(ข่าวสด 27 ก.ค. 55)
(เดลินิวส์ 3 ก.ย. 55)
(ผู้จัดการรายวัน 360 องศา 3 ก.ย. 55)
(ไทยรัฐ 21 มี.ค. 56)
(ไทยโพสต์ 19 ส.ค. 57)
(บางกอกทูเดย์ 17 มี.ค. 60)
(แนวหน้า 28 ต.ค. 60)

ส่วนประโยคคำสั่ง (Imperative) พบในหัวข้อสรรพากร จำนวน 113 หัวข้อ คิด

เป็น ร้อยละ 5.20 ของหัวข้อทั้งหมด ตัวอย่างของประโยคคำสั่ง ปรากฏดังนี้

ซื้อโอท็อปลดหย่อนภาษีกรมสรรพากรช่วยย่ำยาลืมตลอด ส.ค.นี้ (ไทยรัฐ 5 ส.ค. 59)

สรรพากรเตือนดารายาอยู่จนลืมเสียภาษี (ไทยรัฐ 22 ก.ย. 55)

บิกสรรพากรยันคง VAT7% วอนประชาชนอย่าแตกตื่น (ไทยโพสต์ 5 ต.ค. 60)

ชม'สรรพากร'ห้ามรีดภาษี แม้ออึมฟ่อง! ไวยคดีหมดอายุความไปแล้วรัฐเดินหน้าเจอสวนหลัก 'วิชญ์' กร้าวพร้อมมัดกม. ลู (แนวหน้า 23 มี.ค. 60)

ผู้ว่าฯ ห้ามสำนักงวไปห่วย สรรพากรรีดภาษีซ้ำ (เดลินิวส์ 20 พ.ย. 54)

สรรพากร' วอนอย่ากังวลรีดภาษีกองทุน (ไทยโพสต์ 1 ก.ย. 61)

สั่งคนสรรพากรห้ามยุ่งคอร์รัปชัน เก็บภาษีต่ำเป้าเล็งรีดสก.ชดเชย (มติชน 25 เม.ย. 58)

ห้ามเบี้ยว!ห้ามขาด!ห้ามเลย! 'สรรพากร'เตือน'ฟรีแลนซ์' ยื่นภาษีก่อน30ก.ย.2558 (พิมพ์ไทย 29 ก.ย. 58)

สรรพากรสั่งเชือด 3 รายผู้ค้าลอตเตอรีรายใหญ่ (ข่าวหุ้น 30 มิ.ย. 58)

คลังสั่งรื้อแยกยื่นภาษีผู้มีภรรยา เหตุกระทบรายได้สรรพากรหลายหมื่นล้าน (กรุงเทพธุรกิจ 29 ต.ค. 55)

บิกตู้สรรพากรชินคอร์ป สรรพากรฟ้อง 1.6 หมื่นล. (ข่าวหุ้น 15 มี.ค. 60)

รมช.คลังสั่งสรรพากรเชือดพลอย ใช้บัตรพอไซเฟอร์รับค่าตัวเลี้ยงภาษีแม่ย่าแค่ผิดพลาด (มติชน 1 ก.ย. 55)

สรรพากรสั่งปฐมน รีดภาษีนักฟุตบอล (โพสต์ทูเดย์ 30 ต.ค. 60)

กรมสรรพากรสั่งทุกแบงก์ ส่งข้อมูลบัญชีออมทรัพย์ลูกค้าทุกราย (ข่าวหุ้น 7 พ.ค. 62)

ประโยคคำถาม (Interrogative) พบใน
หัวข้อข่าวสรรพากร จำนวน 3 หัวข้อข่าว คิดเป็น

ร้อยละ 0.14 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ตัวอย่างของ
ประโยคคำถาม ปรากฏดังนี้

สตง.ไล่บี้ภาษีหุ้นแล้วสรรพากร ไม่เก็บถูกกม.หรือไม่ หวั่นทำภาครัฐเสียหาย แก้วสรรเข้าสภาฯจี้คลังชี้แจงความจริง (แนวหน้า 13 ส.ค. 54)

สตง.ทวงสรรพากรเงินแรงหุ้นชินคาใจทำไมไม่อุทธรณ์1.2หมื่นล.ใครจะจ่าย (แนวหน้า 17 ต.ค. 54)

'ไต้ง' บีสรรพากรรับโทษรีดภาษีฟุตที่ 28 มี.ค.นี้ ต้องตอบให้ได้หารายได้จากภาษีตัวไหนบ้าง (ฐานเศรษฐกิจ 25 มี.ค. 55)

ในการศึกษาหน้าที่ปฏิสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ระบบประโยคตามมาลาพบว่า ประเภทประโยคที่พบมากที่สุด ในหัวข้อข่าวสรรพากร คือ ประโยคบอกเล่า ซึ่งแสดงให้เห็นหน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์ที่บอกเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีและคืนภาษี

3. หน้าที่สื่อด้านความคิด (Ideational metafunction) ระบบไวยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ TRANSITIVITY หรือ Process type ได้แก่ กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ (Material)

กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก (Mental) กระบวนการที่สื่อพฤติกรรมทั้งทางกายและจิตใจ (Behavioral) กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด (Verbal) กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational) และกระบวนการที่สื่อการมีอยู่หรือเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Existential) ผลการวิเคราะห์และจัดประเภทความสัมพันธ์ระหว่างนามกับกริยา ของหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทย ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4 ความถี่การปรากฏของประเภทกริยา (Process type) ในตัวบทชาวสรรพากร

ชนิดกระบวนการ/ประเภทของกริยา	จำนวน	ร้อยละ
กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ (Material)	1500	69.03
กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก (Mental)	93	4.28
กระบวนการที่สื่อพฤติกรรมทั้งทางกายและจิตใจ (Behavioral)	202	9.30
กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด (Verbal)	275	12.66
กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational)	39	1.79
กระบวนการที่สื่อการมีอยู่หรือเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Existential)	64	2.95
รวม	2173	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าประเภทกริยา (Process type) หรือชนิดกระบวนการ (Transitivity) ที่พบมากที่สุดในตัวบทชาวสรรพากร คือ กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ (Material)

จำนวน 1,500 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 69.03 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ปรากฏตัวอย่างประโยคดังนี้

สรรพากรเก็บรายได้เกินเป้า-6เดือนพุ่ง15%	(ข่าวสด 12 พ.ค. 54)
สรรพากรกระตุ้นธุรกิจจ่ายภาษี	(แนวหน้า 27 ส.ค. 54)
สรรพากรจับผู้ค้าใบเสียภาษีปลอมมูลค่า3.2พันล.	(กรุงเทพธุรกิจ 17 มี.ค. 55)
สรรพากรจัดรายเย็นภาษี	(M2F 21 ก.ย. 55)
สรรพากรจัดโทษ'อาญา'ฟันธุรกิจเลี่ยงภาษี	(กรุงเทพธุรกิจ 19 พ.ค. 57)
สรรพากรชงคสช.ปรับแผนเก็บภาษี	(M2F 10 มิ.ย. 57)
สรรพากรกล่อมร้านทองเสียภาษี!	(ไทยรัฐ 1 เม.ย. 59)
สรรพากรเชือดโกงภาษี สั่งไล่ล่า-ยึดทรัพย์ปราบขบวนการทุจริต	(ไทยรัฐ 28 เม.ย. 59)
'สรรพากร' จูงร้านทองเข้าระบบภาษี	(เดลินิวส์ 23 พ.ค. 59)
สรรพากรแก้ก.ม.จ่ายภาษีออนไลน์	(กรุงเทพธุรกิจ 6 ก.ย. 60)
"สรรพากร"เจาะช่องทาง"ถอนขนห่าน"	(ไทยรัฐ 25 เม.ย. 62)

ประเภทกริยา (Process type) หรือชนิดกระบวนการ (Transitivity) ที่พบลำดับที่ 2 ในหัวข้อข่าวสรรพากร คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้อง

กับการพูด (Verbal) จำนวน 275 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 12.66 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ปรากฏตัวอย่างประโยคดังนี้

สรรพากรแจกเงิน"โอค-एम" ยันทำตามคำพิพากษาศาลภาษี	(กรุงเทพธุรกิจ 9 ส.ค. 54)
สรรพากรเตือนอาชีพอิสระควรเสียภาษีภายใน30ก.ย.นี้	(พิมพ์ไทย 25 ก.ย. 55)
สรรพากรลั่นไม่มีนโยบายขึ้นแวต	(บ้านเมือง 20 มี.ค. 56)
กรมสรรพากรคุย คินภาษี3แสนคน	(ข่าวสด 14 ก.พ. 57)
สรรพากรย่ำยีแด่ภาษีรร.กวดวิชา	(ไทยโพสต์ 16 ธ.ค. 57)
สรรพากรรทกสมาคมค้าปลีกพร้อมรับอุทธรณ์แวตรีฟันด์	(แนวหน้า 6 ต.ค. 61)
สรรพากรแนะคินภาษีผ่านพร้อมเพย์ได้ไว	(ไทยโพสต์ 4 ม.ค. 62)
สรรพากรไต่จี้ทลหนุนรีดรายได้ทะลุเป้า	(ไทยโพสต์ 25 ก.ค. 62)

ประเภทกริยา (Process type) หรือชนิดกระบวนการ (Transitivity) ที่พบลำดับที่ 3 ในหัวข้อข่าวสรรพากร คือ กระบวนการที่สื่อ

พฤติกรรมทั้งทางกายและจิตใจ (Behavioral) จำนวน 202 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 9.30 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ปรากฏตัวอย่างประโยคดังนี้

กรมสรรพากรนำมิด ตั้งเป้าในอีก 5 ปีข้างหน้า เก็บภาษีเพิ่มอีก 1 ล้านล.
สรรพากรหัดจับรัศมี 2 เดือนสุดท้ายเร่งเทอร์โบ
สรรพากรเล็งรัศมีเต็มทรวงมือสองหารายได้เพิ่ม
สรรพากรโอตริตภาษี 5 เดือนจบเนียด 4 พันล้าน
สรรพากรหงุดหงิดร้านค้า ถ่วงเวลาติดเครื่อง "อีดีซี" ทำไล่กวาดภาษีรัศมีเป้า

(แนวหน้า 24 ม.ค. 54)
(ไทยโพสต์ 26 ส.ค. 56)
(โพสต์ทูเดย์ 2 ม.ค. 57)
(ข่าวสด 26 ก.พ. 57)
(ไทยรัฐ 1 มิ.ย. 60)

ประเภทกริยา (Process type) หรือชนิดกระบวนการ (Transitivity) ที่พบลำดับที่ 4 ในหัวข้อข่าวสรรพากร คือ กระบวนการที่สื่อความ

คิดความรู้สึก (Mental) จำนวน 93 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 4.28 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ปรากฏตัวอย่างประโยคดังนี้

สรรพากรมั่นใจรัศมีเกินเป้า
สรรพากรง..! พบซื้อรถหรูเงินเดือน 1.3 หมื่น
สรรพากรกังวลภาษีนิติบุคคลปลายปีส่อวูบต่อ
สรรพากรคาดรายได้หด 3 พันล. ภาษีเงินได้ใหม่ให้ลดหย่อนอื้อ
"สรรพากร" ปลื้มยอดเก็บภาษีพุ่ง

(ข่าวสด 25 พ.ค. 54)
(ผู้จัดการรายวัน 360 องศา 19 มิ.ย. 56)
(โพสต์ทูเดย์ 10 ต.ค. 57)
(มติชน 7 ก.พ. 61)
(ไทยรัฐ 22 เม.ย. 62)

ประเภทกริยา (Process type) หรือชนิดกระบวนการ (Transitivity) ที่พบลำดับที่ 5 ในหัวข้อข่าวสรรพากร คือ กระบวนการที่สื่อการมีอยู่

หรือเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Existential) จำนวน 64 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 2.95 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ปรากฏตัวอย่างประโยคดังนี้

รายได้สรรพากรวูบ
สรรพากร'ออกก.ม.ใหม่ดึงข้อมูลแบงก์สอบภาษี
สรรพากรหุ้ดที่มไล่เก็บภาษีอี-คอมเมิร์ซยันเน็ตไอคอลล
สรรพากรรายได้วัดเป้า 4 หมื่นล้าน

(ไทยรัฐ 19 ธ.ค. 56)
(กรุงเทพธุรกิจ 15 มี.ค. 59)
(โพสต์ทูเดย์ 26 ก.ย. 59)
(มติชนสุดสัปดาห์ 9 มิ.ย. 60)

ประเภทกริยา (Process type) หรือชนิดกระบวนการ (Transitivity) ที่พบน้อยที่สุดในหัวข้อข่าวสรรพากร คือ กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational) กระบวนการระบุว่าเป็นอะไร และ

กระบวนการบรรยายคุณสมบัติ จำนวน 39 หัวข้อข่าว คิดเป็นร้อยละ 1.79 ของหัวข้อข่าวทั้งหมด ปรากฏตัวอย่างประโยคดังนี้

สรรพากรเจ็ตรายได้ล้นตุ่ม 1.18 แสนล้าน
สรรพากรลดภาษีบุคคลธรรมดาเหลือสูงสุด 35%
ภาษีสรรพากรทุติยาว
สรรพากรพร้อมลงดาพบหลักฐาน'รายผิดปกติ'

(โพสต์ทูเดย์ 9 ก.ย. 53)
(ข่าวหุ้น 30 ธ.ค. 54)
(โพสต์ทูเดย์ 19 มิ.ย. 56)
(กรุงเทพธุรกิจ 9 ม.ค. 58)

ในการศึกษาหน้าที่ด้านสื่อความคิดโดยการวิเคราะห์ระบบประเภทของกริยาหรือชนิดกระบวนการพบว่า ประเภทของกริยาที่พบมากที่สุดในห้องข่าวสรรพากรคือ คำกริยาแสดงการกระทำ เช่น กระทั่ง จับ จัด เชื้อด จูง เจาะ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์สะท้อนและตอกย้ำความคิดด้านลบต่อสรรพากรและการเสียภาษีโดยกรมสรรพากรเป็นผู้กระทำ

การสรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ (Systemic Functional Grammar: SFG) มองภาษาเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (Societal phenomenon) กล่าวคือ ภาษา/ตัวบท/อนุพากย์ (Clause) มีหน้าที่ทางสังคมหรือมีอภิหน้าที่ (Metafunction) 3 ประการ ได้แก่ หน้าที่ด้านสื่อความคิด (Ideational metafunction) หน้าที่ปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction) และหน้าที่ในตัวบท (Textual metafunction) ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวจะทำงานร่วมกันในขั้นตอนหรือกระบวนการของการผลิตตัวบท สารแต่ละข้อความ หรืออนุพากย์ (Clause) เพราะในการผลิตตัวบท ผู้ผลิตตัวบทจะเลือกใช้ภาษาให้ตรงสอดคล้อง และเหมาะสมกับการสื่อสาร

จากผลการศึกษาข้างต้น พบว่าประเภทใจความหลัก (THEME) ที่พบมากที่สุดในห้องข่าวสรรพากรคือ ใจความหลักแสดงเรื่อง (Topical theme) พบร้อยละ 99.36 รองลงมาคือ ใจความหลักแสดงปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal theme) พบร้อยละ 0.64 และไม่พบใจความหลักแสดงตัวบท (Textual theme) ในห้องข่าวสรรพากรแต่อย่างใด

ใจความหลักที่พบมากที่สุดในห้องข่าวสรรพากรคือ ใจความหลักแสดงเรื่อง (Topical theme) ซึ่งใจความหลักดังกล่าวสอดคล้อง

กับหน้าที่ด้านความคิดของภาษา (Ideational metafunction) กล่าวคือตัวบทจะทำหน้าที่ด้านสื่อความคิดจะถ่ายทอดเนื้อหาสาระและความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของผู้ผลิตตัวบทออกไปด้วย ทำให้สอดคล้องกับหัวข้อข่าวของสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทย ที่นอกจากจะนำเสนอข้อเท็จจริงในเนื้อหาแล้ว นักข่าวยังได้นำเสนอความรู้ ความคิด ความเชื่อ และทัศนคติของตนเองในหัวข้อข่าวดังกล่าวด้วย โดยการใช้คำหรือกลุ่มคำที่เป็นแง่ลบในการนำเสนอข่าวสรรพากร ทำให้ประชาชนมีความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อกรมสรรพากรและการเสียภาษี

ใจความหลักที่พบเพียงเล็กน้อยคือ ใจความหลักแสดงปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal theme) ซึ่งสัมพันธ์กับหน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal metafunction) ที่ตัวบทจะทำหน้าที่ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสัมพันธ์ทางสังคม นักข่าวจึงใส่มุมมอง นำเสียง และทัศนคติของตนลงไป เพื่อแสดงจุดยืนหรือมุมมอง (Point of view) ของตนเองที่มีต่อข่าว

ใจความหลักที่ไม่พบในห้องข่าวสรรพากรคือ ใจความหลักแสดงตัวบท (Textual theme) ซึ่งเป็นใจความหลักที่ขึ้นต้นด้วยคำทางไวยากรณ์ เช่น คำสันธาน และคำบุพบท เป็นต้น โดยใจความหลักดังกล่าวเกี่ยวข้องกับหน้าที่ด้านตัวบท (Textual metafunction) ซึ่งตัวบทจะทำหน้าที่เรียบเรียงถ้อยคำให้อยู่ในตัวบทอย่างมีอย่างมีตรรกะ สาเหตุที่ไม่พบในห้องข่าวสรรพากรเนื่องจากหัวข้อข่าวเป็นประโยคใจความเดียว หรือประโยคสองใจความ จึงไม่มีคำสันธานหรือคำบุพบทในใจความหลักของประโยค ในการศึกษาครั้งนี้ มิได้วิเคราะห์ใจความหลักเน้น ไม่เน้น และซ้อน (Marked, unmarked, multiple themes)

ส่วนประเภทของประโยคตามมालา (MOOD) ที่พบมากที่สุดในห้องข่าวสรรพากรคือ

ประโยคบอกเล่า (Declarative) พบร้อยละ 94.66 รองลงมาคือ ประโยคคำสั่ง (Imperative) พบร้อยละ 5.20 และประโยคคำถาม (Interrogative) พบร้อยละ 0.14 กล่าวได้ว่า หัวข้อข่าวสรรพากรส่วนใหญ่จะเป็นในรูปประโยคบอกเล่า เนื่องจากหัวข้อข่าวเป็นการนำเสนอเหตุการณ์หรือสถานการณ์ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีและคืนภาษี รวมถึงนำเสนอความคิดเห็นและทัศนคติของนักข่าว และรองลงมาคือประโยคคำสั่ง (Imperative) ในหัวข้อข่าวจะเป็นลักษณะที่กรมสรรพากรเป็นผู้สั่งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติการใดๆ ส่วนประโยคคำถาม (Interrogative) พบเพียงเล็กน้อยในหัวข้อข่าวสรรพากร เนื่องจากลักษณะของข่าวจะเป็นการให้ข้อมูลที่มีได้มีวัตถุประสงค์ถามเพื่อต้องการคำตอบ แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหน่วยต่างๆ ในประโยคตามแนวคิดหน้าที่ด้านปฏิสัมพันธ์ เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีหน่วยแสดงกาล (Finite) และมีได้ศึกษาละเอียดไปถึงเรื่องทัศนภาวะ (Modality)

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างนามกับกริยา หรือชนิดกระบวนการ (TRANSITIVITY หรือ Process type) ที่พบในหัวข้อข่าวสรรพากรได้แก่ กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ (Material) พบร้อยละ 69.03 กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด (Verbal) พบร้อยละ 12.66 กระบวนการที่สื่อพฤติกรรมทั้งทางกายและจิตใจ (Behavioral) พบร้อยละ 9.30 กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก (Mental) พบร้อยละ 4.28 กระบวนการที่สื่อการมีอยู่หรือเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Existential) พบร้อยละ 2.95 และกระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational) พบร้อยละ 1.79 ตามลำดับ

หน่วยกริยาถือเป็นแหล่งข้อมูล (Resource) ที่แสดงเหตุการณ์หรือประสบการณ์ต่างๆ และถือเป็นหน่วยทางภาษาที่สำคัญในการเล่าเรื่องต่างๆ ในหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์

ไทย ประเภทของกริยา หรือชนิดกระบวนการ (Types of process หรือ Transitivity) ที่พบมากที่สุดคือ กระบวนการที่เกี่ยวกับการกระทำ หรือ คำกริยาแสดงการกระทำ (Material process หรือ Process of doing) เนื่องจากข่าวสรรพากรส่วนใหญ่เป็นการกระทำที่ให้ผลเป็นรูปธรรม รวมถึงกระบวนการนามธรรมที่สื่อความหมายเชิงเปรียบเทียบด้วย ซึ่งเป็นเรื่องหรือเหตุการณ์หรือสถานการณ์ของการบังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเก็บและคืนภาษี

กระบวนการที่เกี่ยวกับการพูด (Verbal หรือ Process of verbal action) พบเป็นลำดับที่ 2 ตัวอย่างคำกริยาที่เกี่ยวกับการพูดในหัวข้อข่าวสรรพากร เช่น แจง เตือน ลั่น คู่ ย้ำ ถก เนะ และ โว เป็นต้น ซึ่งมาจากหัวข้อข่าวที่นักข่าวได้ผลิตขึ้นจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กรมสรรพากรได้มีการออกประกาศ หรือแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรต่อประชาชน

กระบวนการที่สื่อพฤติกรรมทั้งทางกายและจิตใจ (Behavioral) พบเป็นลำดับที่ 3 ตัวอย่างคำกริยา เช่น Look, watch, listen, think, worry, dream, talk, cry, laugh, smile, sleep เป็นต้น ตัวอย่างคำกริยาที่พบในหัวข้อข่าวสรรพากร เช่น หน้ามืด หืดจับ เล็ง โอด และหงุดหงิด เป็นต้น ซึ่งมาจากหัวข้อข่าวที่นักข่าวได้ผลิตขึ้นเพื่อบรรยายพฤติกรรมของกรมสรรพากร ในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ

กระบวนการที่สื่อความคิดความรู้สึก (Mental) พบเป็นลำดับที่ 4 แสดงด้วยคำกริยา 4 กลุ่ม ได้แก่ กริยาที่เกี่ยวกับการรับรู้ (Perceptive) กริยาที่เกี่ยวกับความคิดและความเข้าใจ (Cognitive) กริยาที่เกี่ยวกับความปรารถนา (Desiderative) และกริยาที่เกี่ยวกับความรู้สึก (Emotive) ตัวอย่างคำกริยาที่พบในหัวข้อข่าวสรรพากร เช่น มั่นใจ งง กังวล คาด และปลื้ม

เป็นต้น ซึ่งมาจากหัวข้อข่าวที่นักข่าวได้ผลิตขึ้นเพื่อบรรยายความคิดความรู้สึกของกรมสรรพากรในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ

กระบวนการที่สื่อการมีอยู่หรือเกิดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Existential) พบเป็นลำดับที่ 5 แสดงด้วยคำกริยา เช่น Exist, remain, arise, occur, come about, happen, take place, follow, ensure, sit, stand, lie, hang, rise, stretch, emerge, grow, erupt, flourish, prevail เป็นต้น ตัวอย่างคำกริยาที่พบในหัวข้อข่าวสรรพากร เช่น วน (รายได้) ออก (กฎหมาย) ผุด (ทีมไล่เก็บภาษี) และวัด (เป้ารายได้) เป็นต้น นักข่าวได้ใช้คำกริยาเหล่านี้ในการผลิตหัวข้อข่าวเพื่อบรรยายการมีอยู่หรือเกิดขึ้นของสิ่งหนึ่งสิ่งใด

กระบวนการเกี่ยวกับสภาพ (Relational) พบน้อยมากในหัวข้อข่าวสรรพากร แสดงด้วยคำกริยา 2 กลุ่ม ได้แก่ กระบวนระบุว่าเป็นอย่างใด (Identifying) และกระบวนการบรรยายคุณสมบัติ (Attributive) ตัวอย่างคำกริยาที่พบในหัวข้อข่าวสรรพากร เช่น ล้น ลด ทรด และพร้อม เป็นต้น นักข่าวได้ใช้คำกริยาเหล่านี้ในการผลิตหัวข้อข่าวเพื่อบรรยายว่าเป็นอะไรและบรรยายคุณสมบัติของเหตุการณ์หรือสถานการณ์

กล่าวโดยสรุป ลักษณะเด่นของหัวข้อข่าวสรรพากรในหนังสือพิมพ์ไทยที่ศึกษามีมิติหน้าที่ (Metafunction dimension) สามารถสรุปได้เป็นโครงสร้างที่ประกอบไปด้วย ใจความหลักแสดงเรื่อง (Topical theme) ในรูปประโยคบอกเล่า (Declarative) และคำกริยาแสดงการกระทำ (Material) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pattama Patpong (2009) และ พรวิภา ไชยสมคุณ (2560) สาเหตุอาจเป็นเพราะการนำเสนอข่าวมีวัตถุประสงค์เดียวกันกับการโฆษณา คือ การให้ข้อมูลเพื่อโน้มน้าวใจ

ทั้งนี้จะเห็นว่า หนังสือพิมพ์ได้เลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่เป็นแง่ลบในการนำเสนอข่าวสรรพากร เช่น ถอนขนห่าน ไล่บี้ จ่อรีด ชูเชือด ชูฟัน จ้องรีด จัดหนักรีด จี้ กระทุ้ง เป็นต้น และหนังสือพิมพ์ได้มีการผลิตคำหรือกลุ่มคำดังกล่าวซ้ำๆ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลทำให้ประชาชนผู้อ่านมีความคิด ความรู้สึก ความเชื่อที่ผิด และมีทัศนคติที่ไม่ดีหรือแง่ลบและมีอคติต่อการเสียภาษีและต่อกรมสรรพากร โดยมองกรมสรรพากรเป็นผู้โหดร้าย น่ากลัว คอยขูดรีด จ้องฟัน และไล่บี้พี่น้องประชาชน ฯลฯ ทำให้ประชาชนมีความคิด ความรู้สึก และเชื่อว่าการเสียภาษีให้ถูกต้องคือการตกเป็นเหยื่อของกรมสรรพากร และจะต้องหาวิธีที่จะไม่ให้ตกเป็นเหยื่อโดยการหนีภาษี (Tax evasion) ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย (Illegal means) และเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic crime) โดยทำให้ประชาชนไม่ได้ทำหน้าที่ที่สำคัญของการเป็นพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ นั่นคือการเสียภาษีให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนี้ จากพฤติกรรมของประชาชนดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลทำให้การปฏิบัติงานของกรมสรรพากรมีปัญหาและอุปสรรค จนทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้ตามที่ควรจะเป็น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อประเทศชาติในวงกว้าง กล่าวคือทำให้รัฐบาลไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการ 1) จัดบริการสาธารณะ (Public services) ให้กับประชาชนตามความต้องการได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอ และ 2) บริหารและพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ให้เจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนายวศิน ไชยเมือง ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดการข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา อังคพนิชกิจ. (2561). *การวิเคราะห์ข้อความ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พริภา ไชยสมคุณ. (2560). การวิเคราะห์โฆษณาประเภทเรื่องเล่าของสินค้าเพื่อสุขภาพ. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*, 34(3): 118-145.
- เพ็ญภา คล้ายสิงห์โต. (2554). โครงสร้างพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทย: ภาพสะท้อนอุดมการณ์ทางเพศสภาพในสังคมไทย. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 30(2): 67-82.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2562). *ศาสตร์แห่งภาษา: ความเป็นมาและพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Halliday, M.A.K., & Matthiessen, C.M.I.M. (2004). *An introduction to functional grammar*. 3rd ed. London: Hodder Arnold.
- Halliday, M.A.K., & Matthiessen, C.M.I.M. (2014). *Halliday's introduction to functional grammar*. 4th ed. Oxon: Routledge.
- Pattama Patpong. (2009). Thai persuasive discourse: a systemic functional approach to an analysis of amulet advertisements. *Revista Alicantina de Estudios Ingleses*, 22, 195-217.